

KINNITATUD

Kambja Vallavolikogu 13.10.2016

määrusega nr 51

KAMBJA VALLA

ARENGUKAVA 2014 - 2021

Kambja 2013

Sisukord

1. SISSEJUHATUS.....	4
2. HETKEOLUKORRA ANALÜÜS.....	5
2.1. Geograafiline asend.....	5
2.2. Rahvastik.....	5
2.2.1. Rahvaary, sooline ja vanuskoosseis.....	5
2.3. Elukeskkond.....	6
2.3.1. Maastik.....	6
2.3.2. Maakasutus.....	7
2.3.3. Veekogud.....	7
2.3.4. Loodusvarad.....	7
2.3.5. Keskkonnakaitse.....	8
2.3.6. Looduskaitsealad ja kaitstavad objektid.....	9
2.3.7. Eluase ja elamismiljö.....	9
2.3.8. Kambja valla päästeteenistus.....	9
2.4. Ettevõtlus.....	9
2.5. Tehniline infrastruktuur.....	10
2.5.1. Riigimaanteed.....	10
2.5.2. Kohalikud teed.....	11
2.5.3. Tänavavalgustus.....	11
2.5.4. Ühistransport.....	11
2.5.5. Veevarustus ja kanalisatsioon.....	12
2.5.6. Soojamajandus.....	13
2.5.7. Elektrienergiaga varustatus.....	14
2.6. Haridus.....	14
2.6.1. Kambja Lasteaed Mesimumm.....	15
2.6.2. Kambja Põhikool.....	15
2.6.3. Kuuste Kool.....	15
2.6.4. Unipiha Algkool.....	15
2.6.5. Kammeri Kool.....	16
2.7. Kultuur ja sport.....	16
2.8. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid.....	17
2.8.1. Elanike toimetulek.....	18
2.8.2. Hooldekodud.....	20

2.8.3. Tervishoid.....	20
2.8.4. Noorsootöö.....	20
2.8.5. Vajadused.....	21
2.9. Kohaliku omavalitsuse juhtimine ja kommunikatsioon.....	21
3. VISIOON.....	22
4. ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSED 2014-2021.....	23
4.1. Elu- ja looduskeskkond.....	23
4.2. Ettevõtlus.....	24
4.3. Tehniline infrastruktuur.....	24
4.4. Haridus.....	25
4.5. Kultuur, sport ja noorsootöö.....	25
4.6. Tervishoid ja sotsiaalne kaitse.....	26
5. EELARVESTRAATEEGIA 2017 - 2020.....	27
5.1. Sissejuhatus.....	27
5.2. Majandusprognoos.....	27
5.3. Põhitegevuse eelarve.....	29
5.3.1. Põhitegevuse tulude prognoos.....	29
5.3.2. Põhitegevuse kulude prognoos.....	31
5.4. Põhitegevuse tulemi prognoos.....	33
5.5. Investeerimistegevuse eelarve.....	33
5.6. Finantseerimistegevuse eelarve.....	38
5.7. Likviidsed varad.....	39
5.8. Finantsdistipliini tagamine.....	40
5.9. Kambja valla eelarvestrateegia 2017 - 2020.....	41

1. SISSEJUHATUS

Valla arengukava omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määrav ja nende elluviimiseks võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Valla arengukava on kesksel kohal valla arengudokumentide seas.

Soovides Kambja valla elu jätkuvalt edasi viia on antud arengukava koostajad selgitanud välja erinevates valdkondades valitsevad probleemid ja kavandatud nende lahendamiseks tegevusi infrastruktuuri edasiarendamiseks, puhke- ja vabaajaveetmise võimaluste parandamiseks aga ka Kambja kui pikkade kultuuritraditsioonidega paiga haridus- ja seltsielu edendamiseks.

Käesoleva arengukava aluseks on 2007. aastal volikogus vastu võetud ning järgnevatel aastatel üle vaadatud ja täiendatud arengukava. Arengukava on kohalikele omavalitsustele seadusega kohustuslikuks tehtud dokument, milles määratletakse tähtsamad eesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks. Eesmärkide väljatoomine tagab järjepideva arengu ja aitab keskenduda olulisele.

Arengukava, mis valmis Kambja Vallavalitsuse juhtide ja ametnike aga ka läbi avalike arutelude valla elanike koostööna, koosneb tegevusvaldkondade kirjeldusest ja eelarvestrateegiast. Esimene osa kirjeldab Kambja valla elu- ja looduskeskkonda. Teine osa sisaldab valla ettevõtluse kirjeldust. Kolmandas osas on tegevusvaldkondade kaupa välja toodud tehnilise infrastruktuuri kirjeldus. Neljas osa kirjeldab lühidalt sotsiaalkeskonda. Välja on toodud valla visioon aastaks 2021 ning valdkondade arengueesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks. Viimane osa on eelarvestrateegia neljaks eelseisvaks aastaks.

Arengukava koostamisel on lähtutud Kambja Vallavolikogu poliitilistest suundadest, vallaametnike ja hallatavate asustuste juhtide teadmistest, statistilistest andmetest ning laekunud ettepanekutest.

Arengukava on pidevalt uuendamist vajav dokument. Igal aastal peab volikogu hindama aasta jooksul saavutatut ja määratlema järgmised eesmärgid. Arengukava on aluseks valla eelarve koostamisel.

Kambja Vallavalitsus

2. HETKEOLUKORRA ANALÜÜS

2.1. Geograafiline asend

Kambja vald asub Tartumaa lõunaosas ning piirneb järgmiste valdadega: Valgamaalt Palupera ja Valgjärve, Põlvamaalt Kõlleste ja Vastse-Kuuste, Tartumaalt Haaslava, Ülenurme ja Nõo. Valla pindala on 189,2 km² ja vallakeskus Kambja asub Tartu linnast 16 km kaugusel.

Valda läbib Tartu-Petseri raudtee ning kolm tähtsat maanteed: Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee ning Tatra-Otepää-Sangaste tugimaantee ja Põlva-Reola tugimaantee. Valla keskusest 12 km kaugusel asub Ülenurme lennujaam.

2.2. Rahvastik

2.2.1. Rahvaarv, sooline ja vanuskoosseis

Kambja vallas on 2626 elanikku (01.01.2016) ning rahvastiku tihedus on 13,9 inimest/km². Neist 1311 on naised ja 1315 mehed. Vallas on 1 alevik ja 30 küla. Kambja alevikus elab 658 inimest. Suuremad külad on Vana-Kuuste, Lalli ja Rebase ja neis elavad vastavalt 252, 131, 120 inimest.

Tabel 1 Kambja valla elanike arv külade kaupa 1. jaanuari seisuga

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aakaru küla	76	80	79	82	80	89	87	96
Ivaste küla	43	43	45	46	47	50	47	50
Kaatsi küla	55	56	55	57	63	72	82	79
Kambja alevik	723	702	700	707	703	685	676	658
Kambja vald	12	17	15	14	14	14	16	16
Kammeri küla	69	69	69	76	77	77	77	78
Kavandu küla	36	38	43	43	54	56	55	55
Kodijärve küla	70	72	71	67	66	61	62	59
Kullaga küla	39	44	49	52	52	60	54	48
Kõrkküla	19	20	17	16	15	16	15	16
Lalli küla	113	119	112	116	118	127	132	131
Madise küla	27	29	32	32	35	29	32	38
Mäeküla	69	75	75	75	74	74	73	75
Oomiste küla	18	21	23	28	28	30	29	32
Paali küla	57	55	54	53	54	54	55	54
Palumäe küla	28	28	28	30	29	34	37	39
Pangodi küla	92	90	98	102	102	100	97	95
Pulli küla	36	37	35	42	49	46	54	54
Pühi küla	83	87	87	82	85	82	78	73
Raanitsa küla	45	48	49	47	48	48	47	48
Rebase küla	110	118	122	125	114	118	122	120
Reolasoo küla	17	20	20	21	20	19	22	26
Riiviku küla	16	15	16	16	15	18	20	20
Sipe küla	56	51	50	54	63	68	60	58

Sirvaku küla	61	66	66	71	74	66	68	76
Sulu küla	34	42	44	43	42	41	41	44
Suure-Kambja küla	86	84	86	91	94	93	97	96
Talvikese küla	30	31	30	27	25	24	26	25
Tatra küla	32	29	28	30	34	35	38	41
Vana-Kuuste küla	264	264	261	258	262	254	251	252
Virulase küla	49	49	44	45	43	43	39	43
Visnapuu küla	30	31	32	33	35	32	31	31
Kokku	2495	2530	2535	2581	2614	2615	2620	2626

Kambja vallas on loomulik iive enamasti olnud negatiivne, välja arvatud 2012. ja 2013. aastal.

Tabel 2 Kambja valla sündid, surmad ja loomulik iive

Aasta	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	30.09.2016
Sündid	27	20	21	41	29	27	26	18
Surmad	24	31	30	27	26	34	32	16
Loomulik iive	3	-11	-9	14	3	-7	-6	2

Võrreldes 2009. aastaga on rahvaarv kasvanud peaaegu kõigi vanusegruppide osas. 65 – aastaste ja vanemate vanusegrupp on jäänud enamvähem samaks.

Tabel 3 Kambja valla elanike jaotus vanusegruppide järgi 1. jaanuari seisuga

Vanus \ aasta	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0...6	208	224	211	210	241	241	228	215
7...18	326	319	320	318	317	313	339	359
19...30	448	453	463	482	471	462	433	417
31...64	1095	1118	1122	1149	1169	1177	1188	1194
65+	418	416	419	422	416	422	432	441
Kokku	2495	2530	2535	2581	2614	2615	2620	2626

2.3. Elukeskkond

2.3.1. Maastik

Kambja valla territoorium jääb Kõrg-Eesti alale, mis vabanes mandrijääst varem kui Madal-Eesti piirkond. Maastikuliselt asub vald Otepää kõrgustikust ida pool. Kambja vald asub Tartumaa lõunaosas. Vald piirneb Valgamaa Palupera vallaga, Põlvamaa Valgjärve, Kõlleste ja Vastse-Kuuste vallaga ning Tartumaa Haaslava, Ülenurme ja Nõo vallaga. Kambja valla pindala on 189,21 ruutkilomeetrit (6,3 % Tartumaast). Valla administratiivkeskus Kambja alevikus asub Tartu linnast 16 km kaugusel. Siinsele maastikule on iseloomulikud vahelduvad mäed ja orud,

milles asuvad järved või soostunud alad. Kohati leidub vööri (Köstrimäed) ja küllaltki järskude nõlvadega lavakõrgendikke. Valla põhjaosa läbivad Tatra lammiorud. Kõrgused ja maapinna liigendatus suurenevad kirdest edelasse. Absoluutkõrgused jäävad 45 ja 190 m vahele.

2.3.2. Maakasutus

Kambja valla üldpindala on ca 189 km² (18921,3 ha). Sellest haritavat maad 5653,5 ha, looduslikku rohumaad 3024,4 ha ja metsamaad 7586,8 ha. Enamus põllumaid on kasutusel viljakasvatuses.

2.3.3. Veekogud

Kambja vald on järvederohke. Mitmed järved on kinnikasvamisohus ja nende asemele on tekkimas soised alad. Järvedest suuremad on Pangodi, Kivijärv ja Matsijärv. Pangodi järv on olnud läbi aastakümnete üheks Lõuna-Eesti soositumaks puhkepaigaks ning valla perspektiive arvestades jääb selleks ka edaspidi. Vallas on ka mitmeid jõgesid. Suurimad neist on Porijõgi, Peeda jõgi, Tatra jõgi, Idaoja ja Luhasoo oja.

Kambja vallas asuvad või vallaga piirnevad avalikud veekogud, millel on piirangud tulenevalt looduskaitseadusest: Porijõgi, Peeda jõgi, Tatra jõgi, Idaoja, Mõra jõgi, Liudsepa peakraav, Pangodi järv, Kodijärv (Väike Kodijärv), Kivijärv (Suur Kodijärv), Matsijärv (Kavandu suurjärv), Kambja järv, Suure-Kambja paisjärv, Peeda paisjärv, Sipe peakraav.

Lisaks avalikele veekogudele asuvad Kambja vallas Lubja oja, Luhasoo oja, Aksi oja, Illi oja, Leinasoo peakraav, Luhasoo oja, Maaritsa oja, Sulaoja, Mõra jõgi, Pikkjärv (pindala 1,58 ha), Savijärv (pindala 1,53 ha), Pugu järv (pindala 2,07 ha), Jursajärv (pindala 2,0 ha), Küti järv (pindala 3,22 ha), Kutsika järv, Ojasaare järv, Tatra veskijärv, Tedre järv ja kümme allikat.

2.3.4. Loodusvarad

Põhjavesi on saastamata ning ei vaja eripuhastust, kuid on rauarikas. Külades on enamikes majapidamistes kasutusel šahtkaevud, rajatud on ka puurkaevusid.

Kruusakarjääridest on kasutusel Kopamäe kaevandatava varuga 457 tuhat m³, Kaatsi karjäär kaevandatava varuga 153 tuhat m³ ja Suuremäe kaevandatava varuga 100 tuhat m³. Paali liivakarjääris kaevandatava varuga 651 tuhat m³ ei ole kaevandamist alustatud.

Mets katab valla territooriumist ligikaudu 40 %. Põhiosa metsamaast 2779,8 ha on RMK omandis. Loodusvaraks võib lugeda ka valla metsades elavaid suurulukeid. Veekogud vallas on puhtaveelised ja kalarikkad.

2.3.5. Keskkonnakaitse

Kambjas, Vana-Kuustes, Kiisal, Kammeris ja Pangodi külas asuvad biopuhastid. Ajakohane puhasti on Kammeri koolil (valmis 2011. a). 2013. aastal valmis Pangodi külas Estonian Malt OÜ uus reoveepuhastusjaam, mis on ehitatud lähtuvalt EL keskkonna reeglitest. See reoveepuhasti on üks ainulaadsemaid Baltikumis, kuna kasutab aktiivmuda puhastamiseks tootmises kasutatud vett. Kambja aleviku biopuhasti rekonstrueeriti koostöös Eesti Maaülikooli teadlastega 2003. aastal EL programmi LIFE-Environment raames. Puhasti lähedusse rajati bioloogilise puhastuse teiseks astmeks pajuistandus energiavõsa kasvatamise eesmärgil ja vette jäänud reoainete taimedes biomassiks ümbertöötamiseks. Selle taimkattefiltril põhineva puhasti probleemiks on töötamine ainult vegetatsiooniperioodil. Tänapäevaks vajab see biopuhasti uut rekonstrueerimist ja purgimissõlme ehitamist. Kodijärvel ja Aarikel on taimkattefiltril põhinevad puhastid Kodijärve biopuhasti rekonstrueeriti 2012. aastal. Puhastid on veel Unipiha koolil, AS-l Reola Gaas ja Kambja tanklal. Vana-Kuuste küla ühiskanalisatsioon suubub biopuhastisse ja seal edasi läbi kraavide Porijökke. See biopuhasti rekonstrueeriti 2010. aastal. Kiisa biotiigid on kinni kasvanud, kuid kuna kõrvalolevad karjalaudad ei ole sihtotstarbelises kasutuses, on reostuskoormus seal väike.

Korraldatud jäätmevedu on organiseeritud, rajatud on jäätmekogumispunktide võrgustik. Kambja tanklas asub ohtlike jäätmete konteiner, kuhu elanikkond saab ohtlike jäätmeid tasuta ära anda. Patareide kogumiskastid asuvad paljudes avalikes kohtades. Kord aastas korraldatakse ohtlike ja suuremõõtmeliste jäätmete kogumisringid. Lahendamata on biolagunevate jäätmete käitlus kortermajade piirkonnas.

Kambja katlamaja ümberehitustega on vähenenud õhu saastamine tänu hakkpuiduküttele üleminekule ja multitsükloni ning tahmafiltri paigaldamisele.

Puurkaeve on vallas Keskkonnaregistri andmetel 79. Probleeme on vee kõrge rauasisaldusega. Salvkaevud jäävad kuiva suvega tühjaks. Endistes suvilakooperatiivides on vaja lahendada vee- ja kanalisatsiooniprobleemid. Valla veekogud vajavad kinnikasvamise vältimiseks puhastamist.

2.3.6. Looduskaitsealad ja kaitstavad objektid

Kambja valla territooriumil asuvad järgmised kaitsealused maa-alad ja looduse üksikobjektid: Pangodi maastikukaitseala, Suure-Kambja mõisapark, Vana-Kuuste mõisapark, Kammeri park, Kodijärve park, Kambja määnd, Ristimäänd, Kodijärve pärnad, Tatra kollase kiviriku püsielupaik, Sinise kopsurohu püsielupaik, Kullaga käpaliste püsielupaik. Lisaks seitse vääriselupaika ja kolm Väike konnakotka püsielupaika. Natura 2000 alad on Peeda jõe - Idaoja hoiuala. Pangodi loodusala ja Tatra loodusala.

2.3.7. Eluase ja elamismiljö

Valla territooriumil on 1 057 elumaja, millest 33 on korterelamud kokku 316 korteriga. Korterelamud asuvad: Kambjas 13 elamut 202 korteriga ja Vana-Kuustes 5 elamut 38 korteriga. Külades asuvad üksikud korterelamud enamasti endistes tootmiskeskustes. Suvilate arv endistes suvilakooperatiivides küündib 160-ni. Paljusid suvilaid on hakatud kasutama aastaringseks elamiseks, mis omakorda on suurendanud valla elanike arvu. Atraktiivne loodus ja Tartu lähedus on hoogustanud ka uuselamute rajamist hajaasustusse. 2010. a väljastas vallavalitsus 8 ehitusluba üksikelamu ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks, 2011. a väljastati selliseid ehituslubasid 17, 2012. a 7 ja 2013. a 9 kuuga on väljastatud 9 ehitusluba.

2.3.8. Kambja valla päästeteenistus

Vallas on vabatahtlik päästekomando. Vallavalitsuse päästekorraldaja korraldab tulekustutus- ja päästetööd Kambja valla territooriumil ja vajadusel Tartumaal 24 h ulatuses ja aastaringsest kõigil kalendripäevadel. Komandol on kasutada kolm tulekustutusautot (ZIL-131, GAZ-66 ja paakauto ZIL 130 veepaagimahuga vastavalt 2,5 m³, 1,8 m³ ja 6,0 m³). Autod on maasturtüüpi, sobides ideaalselt valla kuppelmaastikule.

Komando koosseisus on 7 vabatahtlikku, kes on läbinud algõppe kursused.

Päästekomando põhiülesandeks on teostada tulekustutus- ja päästetööd Kambja valla territooriumil. Vajadusel likvideeritakse tuulemurdusid, veetakse aiaomanikele tarbevett ja kaevudesse joogivett ning tehakse ennetus- ja selgitustööd koolides, nõustatakse tuleohutuslaste küsimuste lahendamisel ja organiseeritakse tuleohutuslast väljõpet ettevõtetes.

2.4. Ettevõtlus

Kambja valla ettevõtluse arengut toetavaks teguriks on soodne geograafiline asend - Tartu linna lähedus. Tänu heale ühistranspordiühendusele Tartuga on võimalik vallaelanikel Tartus tööl käia.

Registrite ja Infosüsteemide Keskuse andmetel on äriregistris registreeritud Kambja vallas tegutsevatena 2013. a juuni seisuga 1 aktsiaselts, 95 osaühingut, 100 füüsilisest isikust ettevõtjat, 3 usaldusühingut, 4 ühistut ning 1 sihtasutus. 2016. aasta sügiseks on osaühingute arv kasvanud 265-ni, aktsiaseltse enam ei ole, ühistuid on 3, füüsilisest isikust ettevõtjate, usaldusühingute ja sihtasutuste arv on jäänud samaks.

Kiiremini arenenud ettevõtte vallas on puidutööstusettevõtte OÜ Trives, kelle töötajate arv on tõusnud aastatel 2013 - 2015 55lt 94-ni. Suuremad vallas tegutsevad ettevõtted on veel Alexela Energia AS (endine AS Reola Gaas, töötajaid 26), transporditeenuseid pakkuv OÜ Land-Trans (töötajaid 18), leivalinnast tootev Estonian Malt OÜ (töötajaid 12). Vallas on 5 kauplust ja 4 toitlustusettevõtet, postkontor ja tankla. Majutusettevõtte on Kambja hotell, Tõllaratta puhkemaja ja Tatra puhkemaja, Ivaste, Kodijärve ja Palumäe külas majutustegevust alustanud uued ettevõtted. Raanitsa külas alustas tegevust Lättemaa seikluspark. Suuremad põllumajandusega tegelevad ettevõtted on Kavastu Põld OÜ, OÜ Tatramäe, Nurmekunda talu, Andre talu, Rummi OÜ ja OÜ Porijõe.

Vallas areneb väikeettevõtlus. Peamised tegevusalad on autoremont, transporditeenused, ehitus, puidutöötlemine, metsavarumine.

2.5. Tehniline infrastruktuur

2.5.1. Riigimaanteed

Kambja vald paistab silma hästiarenenud teedevõrguga. Valla territooriumil on riigimaanteed üldpikkusega 100,65 km, nendest Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee, Tatra-Otepää-Sangaste ja Põlva-Reola tugimaanteed ning veel 17 kõrvalmaanteed. Viimase kümne aasta jooksul on riigi poolt renoveeritud Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee ja Põlva-Reola tugimaantee, renoveerimist vajab veel Tatra-Otepää-Sangaste tugimaantee. Kõrvalmaanteedest on asfalteeritud Uuta-Pangodi ja Haaslava-Vana-Kuuste. Viimaste aastate jooksul said tolmuva katte Tatra-Aarike, Vana-Kuuste-Lootvina, Kambja-Rebase, Kambja-Sirvaku, Kambja-Nõo ja Pangodi-Vissi kõrvalmaanteed. Ülejäänud kõrvalmaanteed on kruusakattega.

Lisaks riigimaanteedele on vallas Riigimetsa Majandamise Keskuse omandis ka metsateed kogupikkusega 52,3 km, kes neid ka haldab ja hooldab. Metsateed on kõik kruusakattega.

2.5.2. Kohalikud teed

Valla teedevõrk on kogupikkusega 300,9 km, sellest valla omandis 109,4 km ja lepingute alusel avalikult kasutatavaid erateid 79,6 km, lisaks erateed 111,9 km. Maareformi käigus mõõdeti eramaade koosseisu mitmeid lõike avalikku kasutust leidvatest teedest. Viimastel aastatel on selliseid teelõike ostetud valla omandisse, sama tegevust on plaanis jätkata ka lähiaastatel. Valla teedevõrk ühendab omavahel külasid, hea ühendus on tagatud ka naabervaldadega, teedevõrk võimaldab korraldada vajalikku bussühendust külade ja vallakeskuse vahel. Vallateed on enamuses kruusakattega. Asfaltbetoonkattega teid on 10,2 km, millest 7,7 km moodustavad Kambja alevikus asuvad tänavad ja kergliiklusteed. Kergliiklustee on ehitatud ka Vana-Kuuste ja Lalli külla Kuuste kooli ja Rebase kaupluse vahele. Tolmuvaba kattega on kaetud Kambja alevikus asuvad parklad Kambja kooli, Kambja lasteaia, perearstikeskuse, vallamaja ja korterelamute juures. Vaja oleks kergliiklustee ehitada Kambja alevikus Võru maantee, Tartu-Otepää-Sangaste tugimaantee ja teiste valla üldplaneeringus kavandatud teede äärde.

Kambja valla teede hooldamiseks vajalik liiv-kruus saadakse vallale kuuluvatest Kopamäe ja Kaatsi karjääridest. Et teede seisund oleks püsivalt hea, on vajalik igal aastal teede pindamiseks ja remondiks kuni 10 000 m³ teekattematerjali (purustatud kruus). Lisaks teehooldusele on vajalik teeäärsete kraavide ja amortiseerunud truupide rekonstrueerimine ning tihedama liiklusega teedele tolmuva kätte rajamine. Keeruliseks teeb vallas teede hooldamise mägine ja liigendatud maastik. Viimase nelja aasta riigipoolne teehoiu vahendite eraldis kütuseaktiivis laekumisest ei ole võimaldanud teha vajalikul määral teehoiu töid ja kruusakatete uuendamist.

2.5.3. Tänavavalgustus

Kambja vallas on tänavavalgustusvõrguga hõlmatud Kambja aleviku enamik tänavaid ja Vana-Kuuste küla kompaktses hoonestuses ala. Riigimaanteedel on tänavavalgustus rajatud Kambja aleviku piirides, valgustatud on ka Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa ja Tatra-Otepää-Sangaste teede ristmik. Tänavavalgustusvõrk Kambja alevikus vajab laiendamist. Tänavavalgustusvõrgu energiasäästu tagamiseks tuleks hakata välja vahetama valgusteid energiasäästlikumate vastu.

2.5.4. Ühistransport

Suurem osa valla territooriumist on ühistranspordiga hästi kaetud. Väga hea ühendus on Tartu linnaga, hea Võru, Põlva ja Otepää linnaga. Vallasisene ühistransport, mida rahastatakse vallaeelarvest, on korraldatud elanike vajadusest lähtuvalt. Iga kooliaasta eel vaadatakse üle vallasisesed samuti valla eelarvest rahastatavad õpilasliinid, mida vajadusel korrigeeritakse.

Valda läbib Tartu-Põlva-Orava raudtee, selle pikkus valla territooriumil on 9.8 km. Rekonstrueeritud on Vana-Kuuste ja Rebase peatuste ooteplatvormid.

2.5.5. Veevarustus ja kanalisatsioon

Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamisel lähtutakse Kambja valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavast aastateks 2012-2024, mis on valdkondlik arengukava.

Kambja vald on aktsionäriks AS-s Emajõe Veevärk, mille kaudu on viimastel aastatel Kambja alevikus rekonstrueeritud ja rajatud kanalisatsioonitorustikke 3 158 m ja veetorustikke 1 843 m, Vana-Kuuste külas kanalisatsioonitorustikke 2 351 m ning veetorusikke 1 843 m. Rekonstrueeritud on 1 puurkaev-pumbamaja.

Kambja alevikus, Vana-Kuuste ja Rebase piirkonnas on vee-ettevõtjaks OÜ Cambi, kes on rentinud AS Emajõe Veevärgilt selleks vajaliku infrastruktuuri alates 2011. aasta 1. juulist. OÜ Cambi on suutnud tagada vee- ja kanalisatsiooniteenuse häireteta toimimise tarbijatele. Kambja alevikus on ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga varustatud korruselamud, ühiskondlikud hooned, ettevõtted ja paljud ühepereelamud. Kambja aleviku keskmine veetarbimine oli 2015. a 56,6 m³/ööpäevas. Puurkaevud on piisava tootlikkusega ning tagavad vajaliku veekoguse ka aleviku arenedes. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenust kasutab ca 80 % aleviku veetarbijatest. Veevarustus ühisest veeõrgust ja ühiskanalisatsioon puudub Oru ja Ülase tänavas. Lisaks puudub ühiskanalisatsioon Mäe tänaval. Osal eelpool nimetatud tänavate majadel kogutakse reovesi kogumiskaevudesse. Kogumiskaevude reovesi veetakse Kambja aleviku reoveepuhastis olevasse puhastusõlm. Ühisveevärgita ühepereelamutel on veevõtukohaks madalad salvkaevud või eraomandis olevad puurkaevud. Salvkaevud ei ole kuival perioodil piisava tootlikkusega.

Kambja aleviku reoveepuhasti rekonstrueeriti 2015. aastal. Maksumuseks kujunes 276 675 eurot. Rekonstrueeritud reoveepuhasti juurde rajati ka puhastusõlm, mis teenendab kogu valla territooriumi.

Kambja alevikus puudub lahkvoolne kanalisatsioon. Arvestades asula hoonestuse hajusust ja suurt haljastuspindade osatähtsust ei ole põhjendatud Kambjasse eraldiseisva sademe- ja drenaaživete kogumis- ja puhastussüsteemide ehitamine.

Vana-Kuuste külas elab ca 260 inimest, neist ligi pooled korterelamutes. Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni teenust kasutab ca 190 inimest, lisaks veel Kuuste kool, Tartu Tarbijate Ühistu

Rebase kauplus. Vana- Kuuste külas on kaks eraldi asuvat puurkaevu. 2010. aastal üks puurkaevudest rekonstrueeriti, mille käigus paigaldati vajalikud veetöötlemisseadmed, et tarbijateni jõudev vesi vastaks kehtestatud normidele. Aasta veetarve on ca 9000 m³.

Kanaliseeritav vesi suunatakse biotiikidesse, mis rekonstrueeriti 2010. aastal. Peale Kambja aleviku ja Vana-Kuuste piirkonna on mitmes külas puurkaevude baasil välja ehitatud ühisveevärk. Reeglina teenindab see lähestikkuasuvat hoonetegruppi.

Suuremas osas on trassid amortiseerunud ja vajavad rekonstrueerimist. Viimastel aastatel on rekonstrueeritud vaid Kammeri külas ja Kodijärve külas asuvad ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemid (RKAS-i poolt.) Ülejäänud piirkondades on lähestikku asuvatel elamutel otstarbekas rajada ühine puurkaev, ühiskanalisatsiooni rajamine ei ole majanduslikult otstarbekas. Hajaasustuses on paljudel majapidamistel probleemiks puhta joogivee kättesaadavus ning reovee käitlemine. Vald on osalenud aastatel 2008–2012 hajaasustuse veoprogrammis ja osaleb alates aastast 2013 hajaasustuse programmis, millega toetatakse hajaasustuses olevate majapidamiste joogivee ja reovee probleemide lahendamist. Aastate jooksul on toetust eraldatud 65-le majapidamisele summas ca 196 540 eurot.

2.5.6. Soojamajandus

Kambja vallas on kehtestatud kaugküttepiirkond Kambja alevikus. Keskkütteteenust pakub vallale kuuluv OÜ Cambi. Ca 50% toodetud soojusest tarbivad valla asutused, teise poole tarbivad korterelamud. Sooja vee tarbimise aastaringne võimalus on kõigil korterelamutel ning Kambja Põhikoolil ja Kambja lasteaial.

Kambja aleviku kaugküttevõrk on täies ulatuses kaasajastatud, mis võimaldab seda teenust pakkuda lähiaastatel suhteliselt efektiivselt. Katlamajas kasutatakse alates 1994. aastast põhikütusena hakkepuitu. Katlamajas läbiviidud suuremad rekonstrueerimistööd jäävad kümne aasta tagusesse perioodi. Sellel arengukava perioodil on vajalik leida võimalus Kambja katlamajas soojusenergia tootmiseks vajalike katelde väljavahetamiseks, mis tagaksid kütuse veelgi efektiivsema kasutamise.

Kambja vallas ei ole teistes asustatud piirkondades kaugküttesüsteemide ehitamine majanduslikult otstarbekas vähese tarbimisvõimsuse pärast. Seal tuleb kasutada soojusenergia saamiseks lokaalseid variante.

2.5.7. Elektrienergiaga varustatus

Kambja valla territooriumil olevate elektrienergia tarbijate elektrienergiaga varustatuse tagab AS Eesti Energia jaotusvõrgu ettevõtte Elektrilevi OÜ tulenevalt oma arengukavast ja liituvatest tarbijatest.

2.6. Haridus

Valla koolid suudavad pakkuda heal tasemel haridust ning koolides on aktiivsed õpetajad. Mitmedki valla üritused korraldatakse koolide abiga.

Tabel 5 Elanike õppimine haridusasutustes seisuga 01.10 2016 (EHIS)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alusharidus	144	135	151	163	169	153	170
Põhiharidus	269	254	281	287	262	278	279
Keskharidus	62	56	51	48	39	50	53
Kutseharidus	69	55	62	59	68	62	66
Kõrgharidus	123	132	148	150	124	98	89
Neist:							
Vallakoolides õpivad	226	223	222	233	361	353	371
Väljaspool vallakoole õpivad	300	295	310	309	301	288	286

Kambja vallas on kokku 5 haridusasutust: kolm kooli (Kambja Põhikool, Unipiha Algkool, Kammeri Kool), lasteaed-põhikool (Kuuste Kool) ning lasteaed (Kambja Lasteaed Mesimumm). Kambja Vallavalitsuse põhimõte on juba aastaid olnud, et iga laps vajab enne kooliminekut vähemalt paar aastat lasteaiakogemust ja -õpetust. Seetõttu on viimastel aastatel suurt rõhku pandud lasteaiakohtade loomisele.

Tabel 6 Koolide õpetajate ja õpilaste arv seisuga 12.09.2016 (EHIS).

	Õpetajad	Töötajad	Õpilased	Õpilastest Kambja valla elanikud
Kambja Põhikool	21	10	170	144
Kuuste Kool	16	7	57	51
Unipiha Algkool	3	2	14	12
Kammeri Kool	26	21	70	2

2.6.1. Kambja Lasteaed Mesimumm

Kambja alevikus on 1986. a valminud hoones Kambja Lasteaed Mesimumm, kus on alates 2013. a sügisest 8 rühma, millest 1 lasteaiarühm töötab Kambja Põhikooli ruumides. Alates 2010. a sügisest on lasteaias sobitusrühm. Lasteaed liitus 2007. aasta märtsis Tervist Edendavate Lasteaedade (TEL) võrgustikuga. 2015. aasta sügisel rekonstrueeriti ruumi puuduse leevendamiseks lasteaias keldrikorrusel asuvad ruumid. 2016. aasta suvel remonditi lasteaias välisfassaad ning laiendati sõimerühmade mänguväljakud.

2.6.2. Kambja Põhikool

Kambja Põhikooli uus koolihoone võeti kasutusele 2005. aasta 1. septembril. Koolimaja juurde kuulub 300-kohaline saal ning täismõõtmetega staadion. Staadionil korraldatakse ülevallalisi spordiüritusi, kus osalevad ka ülejäänud koolide õpilased. Sportlike ürituste ja kehalise kasvatus tundide läbiviimiseks kasutatakse veel Kambjas asuvat spordihoonet. Kõigil elanikel on võimalus külastada koolihoones asuvat raamatukogu ja internetipunkti.

2.6.3. Kuuste Kool

Kuuste Kool (põhikool-lasteaed) asub vanas auväärses koolihoones, kus aastatel 1834-1839 töötas Vene riigi esimene põllumajanduslik kõrgkool. Kool valiti 2013. aasta kevadel Tartu Ülikooli innovatsioonikooliks. Kuuste Kool on Tartumaa ainus mõisakool.

Koolil puudub spordisaal, kehalise kasvatus tundide läbiviimiseks kasutatakse kooli saali ja kooli ümbritsevas pargis asuvaid spordiväljakuid. Treeningutel käivad lapsed Kambja spordihoones. Paikkonnale lisab elujõudu 2007. aasta septembris Kuuste Koolis avatud lasteaias liitrühm. 2011. aastal avati lasteaias osa juurdeehitus ning praegu on Kuuste Kooli lasteaias 3 rühma.

Kuuste Kool on sealse piirkonna kultuurikeskuseks.

2.6.4. Unipiha Algkool

Unipiha Algkoolil on oma kindel koht Pangodi piirkonna elus, sest kaunis loodus toob juurde üha enam püsielanikke. Unipiha koolil on olemas õueõppeklass, kuid puudub saal. Kehalise kasvatus tunnid toimuvad ka Kambja spordihoones. Laste arvu kasvades hakkavad praegused kooli ruumid kitsaks jääma ning tekib vajadus ka lasteaiarühma avamiseks.

2.6.5. Kammeri Kool

Kammeri Kool on riigikool, kus õpivad hariduslike erivajadustega õpilased. 2011. aastal valmis kaasaegne uus koolimaja koos uute ja renoveeritud hoonetega. Kooli juures on olemas ka staadion ja tenniseväljak. Lastele on loodud igati kaasaegsed võimalused õppimiseks, elamiseks ja vaba aja veetmiseks.

2.7. Kultuur ja sport

Kambja vald on pikaajaliste kultuuritraditsioonidega piirkond. Vallas on välja kujunenud aktiivne seltsielu ning iga-aastased kultuuriüritused.

Kambjas vallas tegutsevad Kambja laulukoor Läte, Kambja naisansambel Lüüra, Kuuste naiskoor, MTÜ Kambja tantsuselts Vikertiimer ja näitering Püünelind. Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud talve lõpul toimuv Tartumaa talvine tantsupidu ja aprillis toimuv naisansamblite kevadkontsert Kambja Lüüra. Valla isetegevuslased osalevad maakondlikel üritustel ning ka vabariiklikel laulu- ja tantsupidudel ja konkurssidel.

1996. aastast tegutseb Kambja Laulu- ja Mänguselts, Vana – Kuuste piirkonnas tegutseb Vana-Kuuste Naisselts ning Pangodis on taaselustatud kunagise Haridusseltsi Tõrvik tegevus. Jahimehi ühendab Kambja Jahiselts. Eakad osalevad aktiivselt pensionäride klubi Tammeke tegevustes.

Valla jaoks omab suurt tähtsust Kambja kirik, mille ümber kihelkond tekkis. Kiriku rüpest sai alguse üks Eesti esimesi talurahvakoole ja Eesti esimene mitmehäälne laulukoor. Kambja kogudusse kuulub üle 500 inimese. Igal pühapäeval toimuvad kirikus jumalateenistused. Kirikus korraldatakse kontserte.

Valla elanikud külastavad aktiivselt raamatukogusid. Kambjas ja Vana-Kuustes asuvad raamatukogud koolimaja hoonetes, küla- ja kooliraamatukogud on ühendatud. Kambja raamatukogus on arvel enam kui 28000 nimetust. Rohkem kui 470 lugejat (neist 210 last) laenutavad üle 18600 teaviku aastas. Kuuste raamatukogus on arvel 13 510 nimetust, lugejaid on üle 180 ja toimub ligikaudu 8400 laenutust aastas. Tellitud on kõige olulisemad päeva- ja nädalalehed ning lai valik ajakirju. Kord kuus käib Kambja raamatukoguhoidja autoga Aarike - Pangodi piirkonna külade lugejaid teenindamas. Lisaks on kooliraamatukogud Kammeri Koolis ja Unipiha Algkoolis. Alates 1995. aastast ilmub kord kuus valla ajaleht "Koduvald".

Tänapäeva tasemel remonditud ja hästi sisustatud spordihoones on tagatud head võimalused tegeleda kehakultuuri ja rahvaspordiga. Tegutsevad võrk- ja korvpallurid, judokad, mängitakse

tennist ja sulgpalli. Populaarne on jõusaalikasutus ja aeroobikatreeningud. Spordihoonet kasutatakse ka maakondlike võistluste läbiviimiseks. Kambja staadionit kasutatakse valdade- ja koolidevaheliste ja eesti meistrivõistluste (jalgpall) läbiviimiseks. 2007. aastal toimus Kambjas esmakordselt kooliolümpia. Iga-aastaseks traditsiooniks on muutunud ümberjärvejooks, Kambja korvpalliturniir, Pangodi - Kambja suusasõit, toimus Tartumaa suusaneljapäevakute etapp, mida on kavas jätkata. Kambja Rattaklubil on üritused alates kohalikust tasemest kuni eesti meistrivõistlusteni. Alates 2008. a toimub Kambja rannavolle (mängud toimuvad Pikksaare, Kammeri ja Sipe rannavõrkpalliplatsidel). 2013. aastal toimus Xdream seiklusspordiüritus ca 800 osavõtjaga. Populaarne on kambjalaste hulgas ka kepikõnd. Traditsiooniks on kujunenud Kambja järve jääralli „Kambja jää“. Spordihooned ja spordirajatised, võrkpalliplatsid, suusajad/terviserajad ja Kambja staadion vajavad pidevat hooldust ja uuendamist. Kuuste ja Unipiha spordiväljakud vajavad kaasajastamist.

2.8. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Sotsiaalhoolekanne on hoolekandeteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi osutamise või määramisega seotud toimingute süsteem, mis peab tagama lastega perede, eakate, puudega ja toimetulekuraskustes isikute inimväärse toimetuleku. Need on valdkonnad, millega sotsiaal- ja haridusosakond igapäevaselt tegeleb.

Tabel 7 Pensionärid ja puudega inimesed ning osakaal rahvastikust (%)

	2012	2013	2014	2015
Vanaduspensionärid	511 (19,8)	514 (19,7)	521 (19,9)	532 (20,3)
Töövõimetuspensionärid	238 (9,2)	247 (9,4)	240 (9,2)	236 (9,0)
Puudega inimesed	396 (15,3)	407 (15,6)	412 (15,8)	406 (15,5)

Puuetega inimeste igapäevase toimetuleku tõstmiseks loodi valla toetusel 2009. aastal MTÜ Kambja Tervisekeskus, mis alates 2010. aastast pakub rehabilitatsiooniteenust (*Rehabilitatsiooniteenus on isiku iseseisva toimetuleku, sotsiaalse integratsiooni ja töötamise või tööle asumise soodustamiseks osutatav teenus*). 2016. aastast pakub asutus nii sotsiaalset kui ka tööalast rehabilitatsiooni. Tänu sellele on paranenud ka kohalike puudega laste, tööealiste ja eakate rehabilitatsiooniteenuse kättesaadavus. Samas on osutatava teenuse mahtu piiranud ruumipuudus. Puudub võimalus tegevusterapeudi teenuse pakkumiseks.

Kui puudega inimene vajab kõrvalist abi ning hooldust, määratakse vastavalt vallavolikogu poolt vastu võetud „Hoolduse seadmise, hooldaja määramise ja hooldajatoetuse maksmise korrale“

abivajajale hooldaja. Hooldaja on määratud 01.09.2013 seisuga 19 inimesele ning hooldajale makstakse valla poolt hooldajatoetust. Lisaks neile makstakse hooldajatoetust 42 abivajajale endale, et katta kõrvalabi vajadusega seotud kulutusi.

Uute hoonete ehitamisel või vanade rekonstrueerimisel arvestatakse puuetega inimeste vajadustega. Näiteks Kambja koolimajas ja tervisekeskuse majas on olemas kaldteed, Kodijärve Kodus on projekteeritud lift, lifti on vaja Aarike Hooldekeskusesse.

Vald pakub abivajajatele sotsiaaltranspordi teenust, mida osutab autojuht-sotsiaaltöötaja. Teenuse käigus abistatakse abivajavaid inimesi arsti juurde minekul, toidukaupluse külastamisel ja toidu koju viimisel. Selle abil on paranenud paljude terviseprobleemidega inimeste arstiabi kättesaadavus. Abivajavad inimesed on saanud teenust omaosalust tasumata.

2.8.1. Elanike toimetulek

Toimetulekuraskustega inimestel ja leibkondadel on võimalik taotleda vallaeelarvest makstavaid sotsiaaltoetusi ja riigieelarvest makstavat toimetulekutoetust ning alates 01.07.2013. a vajadusepõhist peretoetust. Toimetulekuraskustega inimestele on jagatud viimastel aastatel Euroopa Liidu Toiduabi.

Sotsiaaltoetusi makstakse Kambja Vallavolikogu poolt kehtestatud „Sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksmise korra“ alusel. Sotsiaaltoetuste määrad kehtestab vallavolikogu igaks aastaks.

Tabel 8 Kulutused vallaeelarvest makstavatele sotsiaaltoetustele kalendriaastas

Toetus	2012	2013	2014	2015
Sünnitoetus	7 600	5 510	5 130	5 200
Lapse aastaseks saamise toetus	2 860	4 940	4 420	3 600
Alushariduse toetus	14 560	15 600	15 665	14 625
Kooliminekuetoetus	1 560	1 690	2 275	2 795
Kooli lõpetamise toetus	2 275	2 860	2 470	1 820
Üliõpilastoetus	6 560	6 329	6 624	7 707
Eakate sünnipäeva-toetus	4 860	5 400	4 380	5 160

Tšernobõli veterani toetus	1 800	1 125	1 375	1 500
Sõjaveteranitoetus	855	475	475	475
Eakate küttetoetus	9 330	11 462	10 560	11 659
Matusetoetus	2 740	2 470	3 230	6 400
Hooldajatoetus	14 399	13 760	12 505	15 673
Täiendavad sotsiaaltoetused	6 684	7 584	6 436	6 660
Toetusteks kokku	67 919	79 205	75 545	83 274

Sotsiaaltoetuste kasv on seotud eakate, töövõimetus pensionäride, puudega inimeste arvu tõusuga ning matusetoetuse, sünnitoetuse, lapse aastaseks saamise toetuse, üliõpilastoetuse ja hooldajatoetuse tõusuga 2015. aastal.

Tabel 9 Toimetulekutoetuse määramine ja maksmine kalendriaastas

	2012	2013	2014
Toimetulekutoetus kokku, eurot	27 937	34 390	25 493
Toimetulekutoetuse määramiste arv	214	204	131

Üheks olulisemaks temaks viimastel aastatel on tööpuudus. Tööpuuduse leevendamisel on väga heaks partneriks olnud Tartus tegutsev Johannes Mihkelsoni Keskus (JMK). Kambja Vallavalitsus on olnud kaasrahastaja ja osaleja mitmetes projektides: „Tartu ja Tartumaa pikaajaliste töötajate konkurentsivõime tõstmine läbi aktiivsete meetmete“, „Tartu ja Tartumaa noored ja vanemaealised edukalt tööle“ ja „Tugiisikuteenuse arendamine Tartu linnas ja maakonnas sotsiaalselt vähekaitsitud inimestele ja riskirühmadele“. Mitmed meie valla elanikud on osalenud JMK pakutud teenustel ja koolitustel.

Registreeritud töötute arv on viimastel aastatel hakanud alanema (vt tabel 10)

Tabel 10 Registreeritud töötute ja töötavate inimeste arv 1. jaanuri seisuga

	2014	2015	2016
Töötud	62	59	57
Maksumaksjate arv	1003	1066	1119

2.8.2. Hooldekodud

Kambja vallas asub kaks hoolde kodu – SA Aarike Hooldekeskus ja Kodijärve Kodu. Aarike HK on Kambja valla sihtasutus, mis pakub üldhooldekoduteenust. Kodijärve Kodu on üks AS-i Hoolekandeteenused kodudest, kus pakutakse teenuseid psüühilise erivajadusega täiskasvanutele. 2013. aasta kevadel avati Kodijärvel 5 uut peremaja.

2.8.3. Tervishoid

2009. aasta detsembris valmis Kambja tervisekeskuse maja, kus pakutakse erinevaid teenuseid: esmatasandi arstiabi (perearst, pereõde), hambaravi, rehabilitatsiooniteenus, psühholoogiline nõustamine ning massaaž. Majas tegutseb ka apteek ning postkontor. Alustatud on ka koduõendusteenuse pakkumisega. Kohaliku perearsti nimistusse kuulub kokku 1450 inimest, neist kindlustatud 1296 ning ravikindlustuseta 154.

2.8.4. Noorsootöö

Noorsootöö hõlmab noorsootöö seaduse järgi 7 kuni 26-aastaseid noori. Sellises vanuses noori on Kambja vallas 2013. a juuli seisuga 613. Noortega tegeleb vallas Kambja Avatud Noortekeskus, mis asub Kambja valla südames - kooli, lasteaia ja kiriku vahetus läheduses, endises lasteaiahoones, mis läbis 2005. aastal põhjaliku remondi. Keskus on avatud vähemalt 20 tundi nädalas 43-1 nädalal aastas. 2012. aasta jaanuarist osutab noortekeskuse teenust Kambjas MTÜ Öökull. MTÜ Öökull osutab noortekeskuse teenust avatud noorsootöö meetodil, mille eesmärgiks on pakkuda noortele inimestele vabatahtlikkuse alusel osaluse, arengulisi ja hariduslikke kogemusi, mis aitavad ühelt poolt neil olla aktiivsed demokraatlikus ühiskonnas. Noortekeskuses on noortel võimalus kasutada internetiühendusega arvuteid, mängida lauamänge ning piljardit, tegeleda meisterdamisega, osaleda huviringides, valmistada süüa, saada infot ja nõustamist. MTÜ Öökull viib noortekeskuse külastajate seas läbi vestlusringe ja küsitlusi noorte huvide väljaselgitamiseks ning arvestab saadud ettepanekuid noortekeskuse töö planeerimisel ning ürituste korraldamisel. Lisaks teavitab piirkonna noori noortekeskuse võimalustest ja üritustest avalikke suhtluskanaleid kasutades.

Noortekeskuse sihtgrupiks on tavanoores ja erivajadustega noored vanuses 7 - 26 aastat, vabatahtlikud, erinevad spetsialistid (tugivõrgustik), muud huvilised ning ka õpi- ja/või käitumisraskustega ja/või vähemate võimalustega noored ja nende vanemad.

Kambja Avatud Noortekeskuse prioriteetsed tegevussuunad on vabatahtliku tegevuse, vabatahtlike koolituste ja rahvusvahelise noorsootöö edendamine Kambja vallas, ennetustöö; ,mobiilne noorsootöö Kambja vallas, koostöö tugevdamine Tartumaa noorteorganisatsioonidega,

teiste, Kambja vallas tegutsevate noortega tegelevate organisatsioonide ja nende meeskondade koolitamine, kaasamine seminaridesse ja valla arengu kavandamisse, noorte omaalgatuste toetamine, noortele mõeldud ürituste traditsioonide välja kujundamine Kambja vallas, Kambja kui noortesõbraliku valla kuvandi loomine.

2012. - 2013. aastal on noored Kambja Avatud Noortekeskuses kirjutanud ja teostanud 6 omaalgatuslikku projekti ning osalenud erinevate projektide kirjutamises ning elluviimises. Noored osalevad aktiivselt noortekeskuse igapäevases töös läbi erinevate tegevuste planeerimise ning korraldamise. Noortekeskuse külastatavus on võrreldes 2012. aastaga tõusnud ligi 17%, ulatudes vahel isegi kuni 30-40 nooreni päevas. Noored tunnevad end kogukonna liikmena ning näevad noortekeskuses väljundit kogukonda panustamiseks.

2.8.5. Vajadused

Kitsaskohaks toimiva sotsiaalteenuste võrgustiku puudumine. Vajadus oleks koduhooldus-, tugiisiku ja isikliku abistaja teenuste järgi.

Psüühiliste erivajadustega inimestele ei ole osutatavad teenused piisavad, et tagada nende ja pereliikmete igapäevane toimetulek, vajadus on erihoolekandeteenuste (igapäevaelu toetamise, töötamsie toetamise ja toetatud elamise teenuse) järgi.

Praegu puuduvad vallal sotsiaaleluruumid, kuid vajadus nende järgi on olemas. Erinevate teenuste pakkumiseks puuduvad hetkel vastavad ruumid. Vajadus oleks välja ehitada Sotsiaalkeskus, mis pakub erinevaid sotsiaalteenuseid ja erihoolekandeteenuseid ning kus oleks toimetulekuraskustes inimestele sotsiaaleluruumid.

2.9. Kohaliku omavalitsuse juhtimine ja kommunikatsioon

Kambja Vallavolikogus on 15 liiget, volikogu liikmete arv on olnud sama 1991. aastast. Moodustatud on 4 alatist komisjoni.

Kambja Vallavalitsus on 5-liikmeline. Vallavalitsuses kui ametiasutuses on 16,5 teenistukohta, neist 9 on ametikohad ja 7,5 on töökohad. Vallavalitsuses on moodustatud 4 osakonda. Vastavalt omavalitsusele pandud ülesannete muutumisele on vajalik ka asutuse struktuuri ja teenistukohtade muutmine.

Vallasisesel kommunikatsioonil on kaks kanalit: valla leht Koduvad ja valla kodulehekülj www.kambja.ee. Valla leht ilmub reeglina kord kuus. Valla leht ja koduleht vajavad pidevat kaasajastamist. Vajalik on omavalitsuse e-teenuste arendamine.

3. VISIOON

Aastaks 2021 on Kambja vald looduslikult kaunis turvaline elupaik, kus kantakse hoolt igas vanuses vallaelaniku eest. Vallale on iseloomulik elukestvast õppimisest lähtuv ühiskond, mitmekülgne ja konkurentsivõimeline kohapeal antav põhikooli- ja huvialane haridus, laste arvu kasvades ka gümnaasiumiharidus, aktiivne kultuurielu ning laialdased sportimisvõimalused. Kambja vald on tugeva identiteediga elukoht, mille on valinud endale koduks ka paljud teisest omavalitsustest tulnud pered.

Hea asend, kaasaegne infrastruktuur ja kvalifitseeritud tööjõu olemasolu on võimaldanud ettevõtluse arengut. Lisaks tegeletakse keskkonnasõbraliku loodusturismi ja põllumajandusega. Tiheasustusalad on planeeritud säästva planeerimise nõuete kohaselt, keskustest väljapoole on säilinud Eestile omane hajaküla. Asulates on rajatud keskused ühistegevuseks, sportimiseks ja vaba aja veetmiseks.

4. ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSED 2014-2021

4.1. Elu- ja looduskeskkond

EESMÄRGID	TEGEVUSED
1. Valla elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine	1. Infomaterjalide, trükiste koostamine, levitamine. Info avaldamine kodulehel ja trükis 2. Teavituskampaaniate korraldamine
2. Valla territooriumi heakorrastamine	1. Kambja aleviku ja külakeskuste haljastuse, heakorra parandamine 2. Maastikupilti risustavate hoonete lammutamine 3. Ohtlike puude raie 4. Parkide ja miljööväärtuslike alade hooldamine 5. Kultuuriobjektide ja vaatamisväärsuste korrastamine
3. Jäätmete liigiti kogumise arendamine, keskkonnasõbraliku jäätmekäitluse korraldamine	1. Taaskasutatavate jäätmete kogumispunktide võrgustiku hooldus ja täiendamine 2. Kambja komposteerimisväljaku rajamine 3. Koostöö laiendamine taaskasutusorganisatsioonidega 4. Jäätmehoolduskava uuendamine 5. Korraldatud jäätmeveo korraldamine
4. Järvede ja avalike veekogude seisundi parandamine	1. Veekogude saneerimine
5. Avaliku ruumi arendamine	1. Külakeskuste toetamine 2. Mängu- ja spordiplatside rajamine külakeskustesse 3. Valla puhkekohtade korrashoidmine ja heakorrastamine 4. Kodutute loomade hoiupaiga rajamine 5. Kalmistu plaani ja registri koostamine, kalmistu heakorra parandamine ning rajatiste korrastamine 6. Liiva puhkepaiga väljaehitamine
6. Vallas on turvaline elukeskkond	1. Päästedeepoo rajamine 2. Tuletõrje veevõtukohtade võrgustiku loomine 3. Tuletõrjeõppuste läbiviimine asutustes 4. Koostöö arendamine politsei, kaitseliidu ja vabatahtlike päästjatega

4.2. Ettevõtlus

EESMÄRGID	TEGEVUSED
1. Vallas on innovaatiline, keskkonnasõbralik ettevõtluskeskkond	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vajaliku planeerimistegevuse korraldamine 2. Ettevõtlust toetava infrastruktuuri rajamisele kaasaaitamine 3. Olemasolevate asutuste ja ettevõtete säilimisele kaasaaitamine 4. Ettevõtluse arendamise igakülgne soodustamine ettevõtlusega alustajatele 5. Kohalike noorte motiveerimine kutseharidust omandama, tagamaks ettevõtetele töötajad ja vähendamaks tööjõupuudust 6. Ettevõtluse andmebaasi arendamine valla kodulehel
2. Vald kui mitmesuguste kultuuri- ja vabaaja veetmise võimalustega atraktiivne turismikoht	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vaatamisväärsuste ja objektide viidastamine 2. Turistidele mõeldud infomaterjali koostamine ja levitamine avalikes kohtades ja elektrooniliselt 3. Valla turismiettevõtluse ühine turundamine

4.3. Tehniline infrastruktuur

EESMÄRGID	TEGEVUSED
1. Kohalikud teed on nõuetekohaselt hooldatud	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kruusateede teekatete uuendamine 2. Tolmuvaba kattega teede rajamine 3. Tolmutõrje teostamine 4. Teerajatiste korrastamine 5. Teekaitsevööndite korrashoid 6. Uute kergliiklusteede rajamine
2. Toimiv tänavavalgustusvõrgustik	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tänavavalgustusvõrgustiku laiendamine ja kaasajastamine
3. Elanike vajadusi rahuldav vallasisene ühistransport	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bussiringide korraldamine vastavalt vajadusele
4. Elamuehituse arendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Olemasolevate hoonete rekonstrueerimine, munitsipaalelamufondi loomine
5. Kambja aleviku kaugküttevõrgu arendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Soojusenergia seadmete kaasajastamine ja võrgu laiendamine
6. Kõigil tarbijatel on puhas joogivesi ja reovesi on nõuetekohaselt puhastatud	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine 2. Kambja reoveepuhasti rekonstrueerimine 3. Hajaasustuse programmi toetamine

4.4. Haridus

EESMÄRGID	TEGEVUSED
1. Lasteaiakohtade tagamine kõigile Kambja valla lastele vanuses 1,5 - 7 a ja nõuetele vastava alushariduse andmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Unipiha kooli uue hoone ehitamine ja muutmine lasteaed-algkooliks 2. Kambja lasteaia remont 3. Kambja lasteaia juurdeehitus 4. Kambja lasteaia mänguväljakute rajamine
2. Olemasolevate valla koolide säilitamine tagamaks õpilastele nõuetele vastavad tingimused hariduse omandamiseks	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurentsivõimelise hariduse andmise toetamine eelarve kaudu valla koolides ja lasteaedades 2. Kuuste Kooli remont 3. Õppevahendite uuendamine 4. Laste ande aredamine klassivälise huvitegevuse kaudu

4.5. Kultuur, sport ja noorsootöö

EESMÄRGID	TEGEVUSED
1. Valla elanikele mitmekülgsete võimaluste loomine huvitegevuseks ja vaba aja veetmiseks	<ol style="list-style-type: none"> 1. Huvi- ja isetegevusringide ning MTÜ-de tegevuse edendamine ja toetamine 2. Kultuuriürituste korraldamine vallas 3. Ürituste korraldamine Suure-Kambja lavaaugus ja selle arendamine 4. Uute klubide ja isetegevusringide loomine
2. Kultuurisõbraliku valla maine loomine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valla maineürituste väljakujundamine ja kultuurilise taseme arendamine 2. Kambja kui „Eesti koorilaulu hälli“ tutvustamine
3. Heal tasemel raamatukoguteenus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raamatukogude arendamine ja jätkuv finantseerimine
4. Valla ajaloo väärtustamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valla ajalooliste materjalide kogumine ja säilitamine 2. Valla ajaloo ja tänapäeva kajastamine
5. Kambja kiriku kui valla kultuuripärandi säilitamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kambja koguduse toetamine
6. Sporditegevuse edendamine ja korraldamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spordirajatiste korrastamine ja inventari uuendamine 2. Tervisespordiürituste korraldamine 3. Terviseradade rajamine ja hooldamine 4. Elanikkonna kaasamine üritustele ja sportimisvõimaluste kasutamisele 5. Vallas tegutsevate elujõuliste spordiklubide toetamine
7. Noortele huvipakkuva tegevuse ja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Noortekeskuste tegevuse toetamine

noorsootöö arendamine vallas	<ol style="list-style-type: none"> 2. Noortele mõeldud ürituste ja traditsioonide väljakujundamine 3. Noortele vaba aja veetmise võimaluste loomine erinevate noorteprojektide ja noorteprogrammide kaudu 4. Kodanikukasvatuse, kodumaa armastuse, terve ellusuhtumise tähtsustamine noorte seas 5. Noorte areng ja ühiskonnastumine koostöös kogukonnaga
------------------------------	---

4.6. Tervishoid ja sotsiaalne kaitse

EESMÄRGID	TEGEVUSED
1. Toimiv sotsiaalteenuste süsteem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sotsiaalkeskuse väljaehitamine 2. Koduhooldusteenuse arendamine 3. Tugiisikuteenuse arendamine 4. Isikliku abistaja teenuse arendamine
2. Erihoolekandeteenuste arendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Igapäevaelu toetamise teenuse pakkumine 2. Töötamise toetamise teenuse pakkumine 3. Toetatud elamise teenuse pakkumine 4. Kodijärve Kodu vanade hoonete rekonstrueerimine
3. Sotsiaaleluruumide loomine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sotsiaalkeskuse väljaehitamine
4. Üldhooldusteenuse arendamine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aarike HK hoonete rekonstrueerimine

5. EELARVESTRAATEEGIA 2017 - 2020

5.1. Sissejuhatus

Eelarvestrateegia on finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta.

Kambja Vallavalitsus kasutab kassapõhist eelarvestamist, mistõttu on ka käesoleva eelarvestrateegia koostamisel kasutatud kassapõhise eelarve koostamise meetodikat.

Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning muuta valla tegevus enda funktsioonide täitmisel tulemuslikumaks.

Eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on majandusprognoosid ja valla arengukava. Valla eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse järgmistest põhietappidest:

- Põhitegevuse tulude prognoosimine
- Laenu võtmise vajaduse ja võimalikkuse väljaselgitamine
- Põhitegevuse kulude ja investeerimistegevuse kasvude ja omavaheliste proportsioonide planeerimine
- Valdkondade kulude proportsioonide arvestamine.

Eelarvestrateegia on koostatud eelseisva nelja aasta kohta. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal, täpsustades kolme eelseisva aasta kavasid ning lisatakse strateegia neljandaks aastaks.

5.2. Majandusprognoos

Kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia on lahutamatu seotud kogu riigi majanduse ja eelarvepoliitikaga. Käesoleva eelarvestrateegia koostamisel on võetud aluseks Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos.

Tabel 11 Makromajanduslikud näitajad 2015-2020

Näitaja	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SKP jooksevhindades (mld EUR)	20,6	20,9	22,0	23,3	24,6	25,9
SKP reaalkasv	1,4%	1,3%	2,5%	3,0%	2,8%	2,7%
SKP nominaalkasv	2,5%	3,1%	5,2%	5,8%	5,6%	5,5%
Tarbijahinnaindeks	-0,5%	0,2%	2,7%	2,7%	2,6%	2,6%
Hõive (tuh inimest)	640,9	646,5	646,1	644,4	643,0	642,9
Tööhõive kasv	2,6%	0,9%	-0,1%	-0,3%	-0,2%	0,0%
Keskmine kuupalk (EUR)	1 065	1 137	1 199	1 265	1332	1399
Keskmise palga nominaalkasv	6,0%	6,7%	5,5%	5,5%	5,3%	5,0%
Keskmise palga reaalkasv	6,5%	6,5%	2,8%	2,8%	2,7%	2,4%

Eesti sisemajanduse koguprodukt kasvab prognoosi põhistsenaariumi kohaselt 2016. aastal 1,3 %. Kasv peaks järgmise kahe aasta jooksul kiirenema, ulatudes 2017. aastal 2,5 %ni ja 2018. aastal 3%ni. Peamiseks majanduskasvu vedajaks jääb 2016. aastal sisenõudlus, mis tugineb peamiselt eratarbimisel. Investeeringute kasv hakkab käesoleval aastal taastuma ja selle mõju peaks edaspidi suurenema. Ekspordi kasv taastub samuti ja kiireneb järgmistel aastatel kooskõllaliselt välisnõudlusega. Aastatel 2019 - 2020 peaks Eesti majandus kasvama keskmiselt 2,7 % aastas.

Sisenõudlus püsib 2016. aastal endiselt eelkõige eratarbimise toel, mis põhineb palgatulu kiire kasvu jätkumisel. Lisaks toetas jõuliselt kasvavate sissetulekute ostujõudu tarbimishindade langus aasta esimesel poolel. Kuigi eratarbimise kasv on olnud majanduskasvuga võrreldes viimastel aastatel väga kiire, on selle kasvutempo jäänud siiski alla sissetulekute kasvule. 2016. aastal langeb eratarbimise reaalkasv prognoosi kohaselt 3,3 %ni ja aeglustub 2017. aastal 2,7 %ni, langedes edaspidi veelgi. Investeeringute maht peaks pöörduma 2016. aastal kasvule, mille märkideks on kapitalikaupade impordi kasv, ettevõtete laenukoormuse kasv ning ettevõtete esimese poolaasta investeeringute kasv.

Pärast möödunud aasta madalseisu pöördub kaupade ja teenuste eksport 2016. aastal paraneva välisnõudluse mõjul 2,7 %le kasvule. Kasvu veab kaubaeksport. Ekspordi kasv kiireneb sarnases tempos välisnõudlusega, ulatudes 2017. aastal 3,5 %ni ning 2018. aastal 4,0 %ni. Impordi kasv kujuneb sel aastal ekspordiga võrreldes tunduvalt kiiremaks, kuna viimased kaks aastat vähenenud investeerimisaktiivsus hakkab taastuma.

Pärast 2015. aastal saavutatud kõrgtaset väheneb jooksevkonto ülejääk käesoleval aastal 1,1 %ni SKPst ning püsib sarnasel tasemel ka järgnevatel aastatel. Suurenev kapitalikaupade import ning välisettevõtete kasumite taastumine vähendavad tänavust jooksevkonto ülejääki. Tarbijahindade (THI) tõus jääb 2016. aastal välistegurite mõjul tagasihoidlikuks, ulatudes 0,2 %ni. 2017. aastal kiireneb THI kasv 2,7 %ni ning jääb samale tasemele ka 2018. aastal. Kaudsed maksud kergitavad inflatsiooni sel aastal 0,8 %, kus suurema osa moodustab alkoholi ja kütuse aktsiisimäärade tõus. Ilma maksumuudatusteta on hinnad sel aastal jätkuvalt languses. 2017. aastal kiireneb inflatsioon välistegurite panuse suurenemise, teenuste hinnatõusu kiirenemise ning aktsiisitõusude tulemusena 2,7 %ni.

Tööturu olukorra pingestumine jätkub ning palgasurved püsivad. Hõive kasv on jätkunud vaatamata madalale majandusaktiivsusele. Hõive määr on ajaloolisel kõrgtasemel (65,8 % 2016. aastal). Tööturu aktiivsuse kasvu tõttu püsib tööpuudus eelmise aasta tasemel. Kiire palgakasv

tuli kasumite vähenemise hinnaga. Palgakulude suhe SKPsse jääb lähiaastatel praegusele tasemele, kuid pikemas perspektiivis aitab seda langetada töjõumaksude vähendamine. Reaalpalga kasv aeglustub järgnevatel aastatel allapoole 3 % käesoleva aasta 6,2 %lt inflatsiooni taandumise tõttu.

2016. aasta valitsussektori eelarveülejäak ulatub prognoosi kohaselt 0,4 %ni SKPst. 2017. aastal on oodata valitsussektori eelarvepuudujääki 0,8 % SKPst. Järgnevatel aastatel on oodata valitsussektori eelarvepositsiooni pidevat paranemist ning jõudmist prognoosiperioodi lõpuks 2020. aastaks 0,6 %se ülejäägini SKPst. 2016. aasta maksukoormuseks kujuneb 34,8 % SKPst . Aastatel 2017 – 2020 vähendatakse maksumuudatustega töjõumakse ja suurendatakse tarbimis- makse, kokkuvõttes on maksukoormus sel perioodil keskmiselt 34,7 %, langedes 2020. aastaks 34,6 %le.

Käesoleval aastal võlakoormus väheneb prognoosi kohaselt 9,4 %ni SKPst, kuid kahel järgneval aastal valitsussektori võlakoormus protsendina SKPst suureneb 11,2 %ni. Seejärel hakkab võlakoormus ülejäägis eelarvepositsiooni toel vähenema, jõudes prognoosiperioodi lõpuks 2020. aastal 10 %ni SKPst.

5.3. Põhitegevuse eelarve

5.3.1. Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi tulusid:

- maksutulud
- tulud kaupade ja teenuste müügist
- saadavad toetused
- muud tegevustulud

Tabel 12 Põhitegevuse tulud perioodil 2015-2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	2 940 507	3 152 752	3 247 002	3 341 692	3 440 522	3 544 322
Maksutulud	1 585 121	1 749 500	1 832 580	1 918 970	2 009 600	2 104 900
sh tulumaks	1 480 780	1 645 000	1 727 880	1 814 270	1 904 900	2 000 200
sh maamaks	104 069	104 000	104 000	104 000	104 000	104 000
sh muud maksutulud	272	500	700	700	700	700
Tulud kaupade ja teenuste müügist	302 620	299 400	307 500	315 800	324 000	332 500
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 050 407	1 101 702	1 103 922	1 103 922	1 103 922	1 103 922

sh tasandusfond	344 448	313 746	313 746	313 746	313 746	313 746
sh toetusfond	659 592	745 176	745 176	745 176	745 176	745 176
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	46 367	42 780	45 000	45 000	45 000	45 000
Muud tegevustulud	2 360	2 150	3 000	3 000	3 000	3 000

Võrreldes 2016 .aastaga kasvavad põhitegevuse tulud 2020. aastaks üle 391 tuhande euro võrra ehk eelarve tulubaas suureneb sellel perioodil ca 12,4 %. Põhitegevuse tulude kasv tuleneb peamiselt maksutulude suurenemisest. Tulumaksu kasvu aluseks on planeeritud maksumaksjate arvu suurenemine ja sissetulekute mõningane vähenemine. Perioodil 2017 – 2020 on valla elanike sissetulekute kasvu prognoos võrdsustatud Eesti keskmise palga kasvuga, mis väheneb sellel perioodil 6,7 %lt perioodi algul 5,0 %ni perioodi lõpuks. Tulumaksu kui Kambja valla peamise tuluallika osakaal valla põhitegevuse eelarves kasvab 2016. aasta 52,5 %lt 2020. aastaks 56,4 %ni.

Tabel 13 Prognoositav maksumaksjate arv ja sissetulek

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maksumaksjate arv	1 099	1 131	1 137	1 142	1 148	1 153
Maksumaksjate arvu muutus	4,4 %	2,9 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Väljamaksed füüsilistele isikutele	12 635 233	13 870 500	14 708 232	15 585 422	16 497 674	17 398 005
Sissetulek inimese kohta kuus €	958	1 022	1 078	1 137	1 198	1 257
Sissetuleku kasv	6,2 %	6,7 %	5,5 %	5,5 %	5,3 %	5,0 %
Sissetuleku kasv Eestis kokku	6,0 %	6,7 %	5,5 %	5,5 %	5,3 %	5,0 %
Tulumaksu laekumine €	1 480 779	1 645 600	1 727 880	1 814 270	1 904 900	2 000 200
Tulumaksu laekumise kasv	11,0 %	11,1 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %
Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,7 %	11,9 %	11,7 %	11,6 %	11,5 %	11,5 %

Maamaksu osas ei ole suurenemist planeeritud.

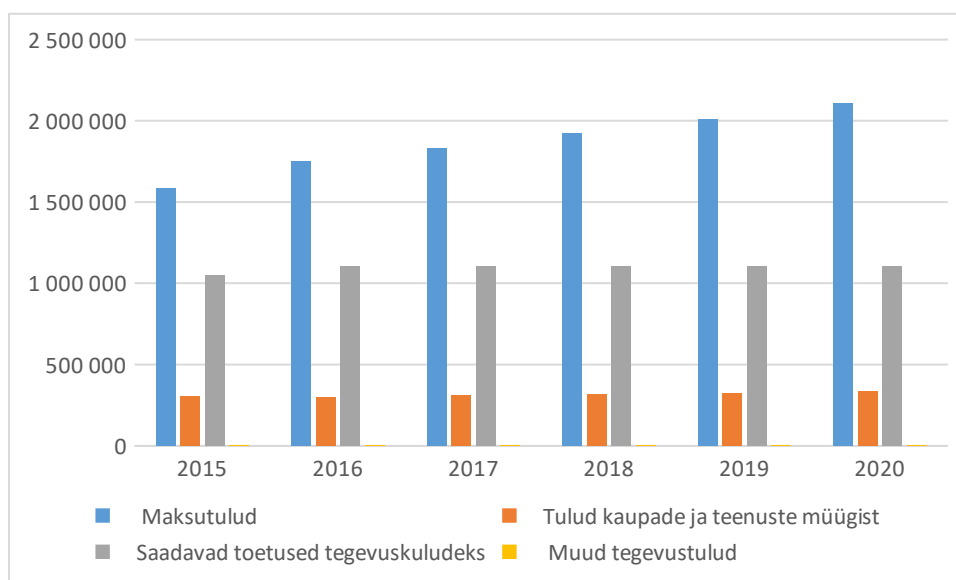
Kaupade ja teenuste müügist saadav tulu moodustab 2016.aasta eelarve baasil ligikaudu 9,5% põhitegevuse tuludest. Strateegias on kaupade ja teenuste müügist saadud tulu suurendamisel lähtunud tarbijahinnaindeksist.

Riigi poolt eraldatavete (tasandusfond, hariduse toetusfond, sihtotstarbelised toetused) summad on planeeritud 2016.aasta tasemel.

Tabel 14 Riigieelarve toetusfondi eraldised Kambja vallale

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
TOETUSFOND						
Hariduskulud	511 988	563 115	563 115	563 115	563 115	563 115
<i>sh investeringud</i>	4 570	0	0	0	0	0
Toimetulekutoetus	10 646	27 021	27 021	27 021	27 021	27 021
Sotsiaalteenuste osutamise toetus	1 895	4 423	4 423	4 423	4 423	4 423
Vajadusepõhine peretoetus	9 504	0	0	0	0	0
Sündide ja surmade registreerimine	90	92	92	92	92	92
Kohalike teede toetus	125 469	150 525	150 525	150 525	150 525	150 525
KOKKU TOETUSFOND	659 592	745 176	745 176	745 176	745 176	745 176
TASANDUSFOND	344 448	313 746	313 746	313 746	313 746	313 746

Muude tegevustulude mahtu ei ole märkimisväärselt suurendatud.

Joonis 2 Kambja valla põhitegevuse tulud aastatel 2015 – 2020

5.3.2. Põhitegevuse kulude prognoos

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrategias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid:

antavad toetused tegevuskuludeks
muud tegevuskulud

Tabel 15 Põhitegevuse kulude jaotus majandusliku sisu järgi perioodil 2015-2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	2 768 296	3 003 997	3 126 200	3 210 600	3 295 500	3 382 730
Antavad toetused tegevuskuludeks	206 465	233 094	240 000	240 000	240 000	240 000
Muud tegevuskulud	2 561 832	2 770 903	2 886 200	2 970 600	3 055 500	3 142 730
sh personalikulud	1 633 126	1 758 666	1 846 600	1 902 000	1 959 100	2 017 830
sh majandamiskulud	928 479	1 012 137	1 039 500	1 068 500	1 096 300	1 124 800

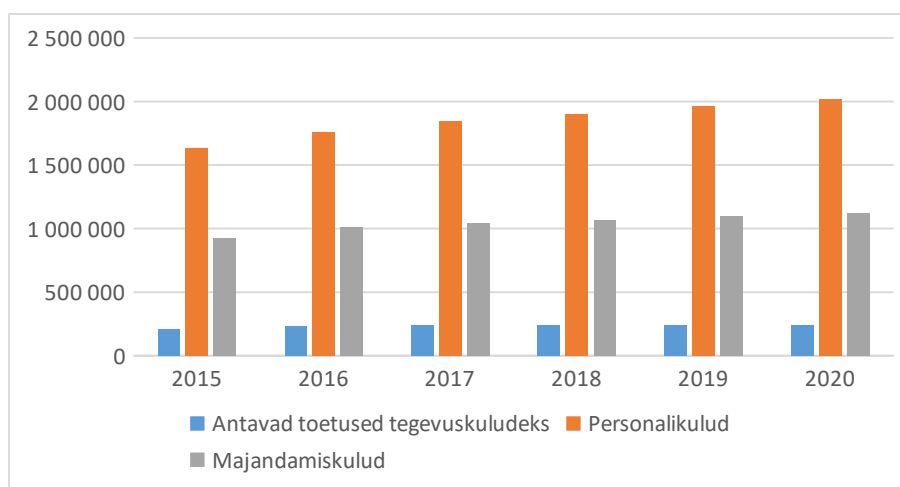
Eelarvestrateegia perioodil põhitegevuse kulude maht absoluutsummas kasvab, kuid hüppelist kasvu ei ole planeeritud.

Põhitegevuse osas on kulukaim kuluallikas personalikulud, mis moodustavad 59-60 % põhitegevuse kuludest. Palkade kasv sõltub riigi poliitilistest otsustest ja majanduskeskkonnast, samuti senise tegevuste rahastamisotsuste ülevaatamisest. Kambja valla eelarvestrateegiasse on 2017. aastaks planeeritud töötajate palgatõusuks 5 %, aga aastateks 2018 – 2020 3 %.

Majanduskulude tõus asutuste ja tegevusalade lõikes on prognoositud tarbijahinnaindeksi tasemel. 2016. aastaks on planeeritud kulusid 3,0 miljonit eurot, 2020. aastaks ulatuvad põhitegevuse kulud ca 3,4 miljoni euroni.

Tegevusalade lõikes moodustavad põhitegevuse kuludest vaadeldaval perioodil:

haridus	63,2 %
valitsemissektor	11,4 %
vaba aeg, kultuur	11,3 %
sotsiaalne kaitse	8,7 %
muud valdkonnad	5,4 %

Joonis 3 Kambja valla põhitegevuse kulud aastatel 2015-2020

5.4. Põhitegevuse tulemi prognoos

Põhitegevuse tulemi on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Üldjuhul peab põhitegevuse tulemi olema positiivne või null. Eelarvestrateegia perioodil võib kahel mittejärjestikusel aastal kavandada põhitegevuse tulemit lubavast väärtusest väiksemana. Sellisel juhul peab eelarvestrateegiaga hõlmatud aastate põhitegevuse tulemite summa olema null või positiivne.

Eelarvestrateegia eesmärk on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine määras, mis tagab laenu ja intresside tagasimaksed ja võimaldab omaosaluse katmist planeeritavatele investeeringutele.

Kambja valla põhitegevuse tulemi on prognoositavalt strateegiaperioodi aastatel positiivne. Põhitegevuse tulemi prognoos on kajastatud järgmises tabelis.

Tabel 16 Põhitegevuse tulemi perioodil 2015 - 2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	2 940 507	3 152 752	3 247 002	3 341 692	3 440 522	3 544 322
Põhitegevuse kulud kokku	2 768 296	3 003 997	3 126 200	3 210 600	3 295 500	3 382 730
Põhitegevuse tulemi	172 210	148 755	120 802	131 092	145 022	161 592

5.5. Investeeringutegevuse eelarve

Investeeringutegevuse tuludena on kajastatud järgmised kanded:

- 1) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)
- 2) finantstulud (+)
- 3) põhivara müük (+)

Investeeringutegevuse kuludena on kajastatud järgmised kanded:

- 1) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)
- 2) põhivara soetus (-)
- 3) finantskulud (-)

Strateegiaperioodil plaanitakse teostada olulises summas investeeringuid. Investeeringutegevuse eelarve on kõigil aastatel negatiivne ehk investeeringutegevuse kulud ületavad investeeringuteks saadavaid tulusid. Kuna ka põhitegevuse tulemi ei kata investeeringutegevuse negatiivset

väärtust, siis tuleb investeeringute teostamiseks võtta laenu või finantseerida likviidsete vahenditega.

Tabel 17 Investeeringustegevus perioodil 2015-2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-255 101	-271 610	-152 358	-140 396	-370 285	-146 187
Põhivara müük (+)	0	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-251 770	-282 040	-465 000	-105 000	-335 000	-296 000
sh projektide omaosalus	-220 381	-249 040	-117 000	-105 000	-335 000	-109 000
<i>Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)</i>	31 389	48 000	348 000	0	0	187 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-30 346	-32 100	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Finantstulud (+)	35	30	30	30	30	30
Finantskulud (-)	-4 409	-5 500	-5 388	-5 426	-5 315	-7 217

Vaadeldaval perioodil põhivara müüki ei planeerita. Kuludes on arvestatud hindade mõningase kallinemisega. Strateegia koostamisel on eelistatud toetuste ja projektide abil tehtavaid investeeringuid. Toetuse mittesaamisel lükkub investeering kaugemasse perioodi. Finantstulud ja –kulud sisaldavad intressituluseid ja –kuluseid.

Tabel 18 Investeeringud perioodil 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
03 Avalik kord ja julgeolek				
<i>Pääteteenistuse depoo rajamine</i>	0	0	250 000	0
sh toetuse arvelt	0	0	0	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	250 000	0
04 Majandus				
<i>Valla teede ehitus kokku</i>	409000	35000	35000	35000
sh toetuse arvelt	348000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	61000	35000	35000	35000
<i>1)Rebase-Küti tee</i>	105 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	89 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	16 000	0	0	0
<i>2)Labi-Ebru tee</i>	46 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	39 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	7 000	0	0	0
<i>3)Põllu tänav</i>	48 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	41 000	0	0	0

sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	7 000	0	0	0
<i>4)Kambja - Suure-Kambja kergliiklustee</i>	<i>210 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	179 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	31 000	0	0	0
05 Keskkonnakaitse				
<i>Kambja aleviku reoveepuhasti rekonstrueerimine</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>23 000</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	0	23 000
<i>Komposteerimisplatsi projekti koostamine</i>	<i>11 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	11 000	0	0	0
<i>Kambja spordihoone ümbruse verikaalplaneerimine</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50 000</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	50 000	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus				
<i>Hajaasustuse programm</i>	<i>30 000</i>	<i>30 000</i>	<i>30 000</i>	<i>30 000</i>
sh toetuse arvelt	15 000	15 000	15 000	15 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	15 000	15 000	15 000	15 000
<i>Kambja aleviku sauna välisfassaad</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>18 000</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	0	18 000
<i>Kambja Oru tänava vesi ja kanalisatsioon</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>220 000</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	187 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	0	33 000
08 Vaba aeg, kultuur				
<i>Kambja spordihoone ruumide remont</i>	<i>10 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	10 000	0	0	0
09 Haridus				
<i>Kambja lasteaia mänguväljak-spordinurk</i>	<i>15 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	15 000	0	0	0
<i>Kambja lasteaia hoone ümbruse asfalterimine</i>	<i>20 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000	0	0	0
<i>Unipiha Algkool-lasteaia projekti koostamine</i>	<i>0</i>	<i>40 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	40 000	0	0
10 Sotsiaalne kaitse				
<i>Sotsiaalkeskuse projekti koostamine</i>	<i>0</i>	<i>30 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
sh toetuse arvelt	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	30 000	0	0
Kokku	495 000	135 000	365 000	326 000
sh toetuse arvelt	363 000	15 000	15 000	202 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	132 000	120 000	350 000	124 000

Investeeringistrateegia eeldab siseriiklike, Euroopa Liidu ja muude vahendite kaasamist.

Investeeringuid, mille finantseerimiseks käesoleval ajal puuduvad vahendid, kajastab järgnev tabel. Need on teostatavad täiendavate tulude laekumisel.

Tabel 19 Reservnimekiri investeeringutest, mis teostatakse täiendavate tulude laekumisel

09 Haridus	
Kambja lasteaia mänguväljak 3-7 aastastele	48 000
Unipiha kool-lasteaia ehitus	1 056 000
Kuuste Kooli restaureerimine	1 300 000
10 Sotsiaalne kaitse	
Sotsiaalkeskuse väljajhitamine Kambjasse	1 100 000

Tabel 20 Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud tegevusalade järgi perioodil 2016–2020

	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	263 739	270 580	277 518	284 407	293 909
Põhitegevuse kulud	258 239	265 192	272 092	279 092	286 692
sh saadud toetuste arvelt	92	92	92	92	92
sh muude vahendite arvelt	258 147	265 100	272 000	279 000	286 600
Investeeringustegevuse kulud	5 500	5 388	5 426	5 315	7 217
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	5 500	5 388	5 426	5 315	7 217
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
Põhitegevuse kulud	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	0	0	0
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	0	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	23 160	23 800	24 400	275 100	25 700
Põhitegevuse kulud	23 160	23 800	24 400	25 100	25 700
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	23 160	23 800	24 400	25 100	25 700
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	250 000	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	0	250 000	0
04 Majandus	193 445	571 525	197 525	197 525	197 525
Põhitegevuse kulud	155 445	162 525	162 525	162 525	162 525
sh saadud toetuste arvelt	150 525	150 525	150 525	150 525	150 525
sh muude vahendite arvelt	4 920	12 000	12 000	12 000	12 000
Investeeringustegevuse kulud	38 000	409 000	35 000	35 000	35 000

sh saadud toetuste arvelt	0	348 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	38 000	61 000	35 000	35 000	35 000
05 Keskkonnakaitse	53 270	65 700	56 100	107 700	82 100
Põhitegevuse kulud	53 270	54 700	56 100	57 700	59 100
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	53 270	54 700	56 100	57 700	59 100
Investeermistegevuse kulud	0	11 000	0	50 000	23 000
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	11 000	0	50 000	23 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	66 760	65 600	66 600	67 500	306 600
Põhitegevuse kulud	34 660	35 600	36 600	37 500	38 600
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	34 660	35 600	36 600	37 500	38 600
Investeermistegevuse kulud	32 100	30 000	30 000	30 000	268 000
sh saadud toetuste arvelt	15 000	15 000	15 000	15 000	202 000
sh muude vahendite arvelt	17 100	15 000	15 000	15 000	66 000
07 Tervishoid	2 600	3 200	3 240	3 320	3 400
Põhitegevuse kulud	2 600	3 200	3 240	3 320	3 400
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	2 600	3 200	3 240	3 320	3 400
Investeermistegevuse kulud	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	0	0	0
08 Vaba-aeg, kultuur ja religioon	255 459	275 300	272 440	279 400	286 600
Põhitegevuse kulud	255 459	265 300	272 440	279 400	286 600
sh saadud toetuste arvelt	0	3 000	3 000	3 000	3 000
sh muude vahendite arvelt	255 459	262 300	269 440	276 400	283 600
Investeermistegevuse kulud	0	10 000	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	10 000	0	0	0
09 Haridus	2 226 861	2 116 483	2 182 403	2 210 263	2 274 013
Põhitegevuse kulud	1 982 821	2 081 483	2 142 403	2 210 263	2 274 013
sh saadud toetuste arvelt	597 595	613 700	630 300	646 700	663 500
sh muude vahendite arvelt	1 385 226	1 467 783	1 512 103	1 563 563	1 610 513
Investeermistegevuse kulud	244 040	35 000	40 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt	33 000	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	211 040	35 000	40 000	0	0
10 Sotsiaalne kaitse	238 343	234 400	270 800	240 600	246 100
Põhitegevuse kulud	238 343	234 400	240 800	240 600	246 100
sh saadud toetuste arvelt	39 744	31 400	31 400	31 400	31 400
sh muude vahendite arvelt	198 599	203 000	209 400	209 200	214 700
Investeermistegevuse kulud	0	0	30 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt	0	0	30 000	0	0
KOKKU	3 323 637	3 626 588	3 351 026	3 665 815	3 715 947

Põhitegevuse kulud	3 003 997	3 126 200	3 210 600	3 295 500	3 382 730
sh saadud toetuste arvelt	787 956	798 717	815 317	831 717	848 517
sh muude vahendite arvelt	2 216 041	2 327 483	2 395 283	2 463 783	2 534 213
Investeermistegevuse kulud	319 640	500 388	140 426	370 315	333 217
sh saadud toetuste arvelt	48 000	363 000	15 000	15 000	202 000
sh muude vahendite arvelt	271 640	137 388	125 426	355 315	131 217

5.6. Finantseerimistegevuse eelarve

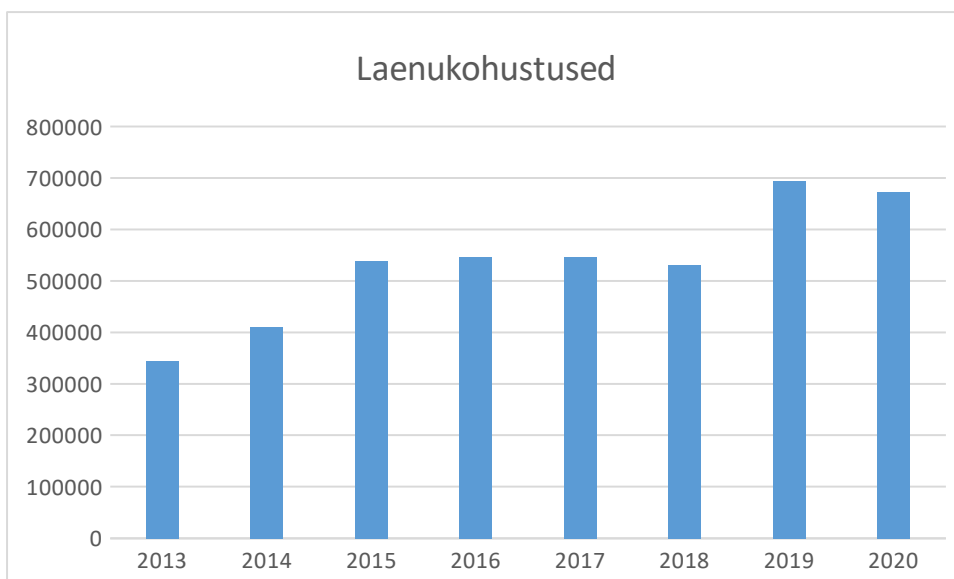
Finantseerimistegevuse eelarve on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud. See on Kambja valla eelarvestrateegias kohustuste võtmine ja kohustuste tasumine.

Tabel 21 Finantseerimistegevus perioodil 2016 - 2020

	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Finantseerimistegevus	8 300	-985	-15 985	164 013	-21 821
Kohustuste võtmine (+)	100 000	105 000	105 000	300 000	109 000
Kohustuste tasumine (-)	-91 700	-105 985	-120 985	-135 987	-130 821
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-114 555	-32 541	-25 289	-61 250	-6 416
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	135 694	103 153	77 864	16 614	10 198
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	547 084	546 099	530 114	694 127	672 306
sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses	0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	411 391	442 947	452 251	677 514	662 109
Netovõlakoormus (%)	13,0	13,6	13,5	19,7	18,7
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 891 651	1 948 201	2 005 015	2 064 313	2 126 593
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	1 480 260	1 505 254	1 552 764	1 386 799	1 464 484

Suured investeeringud eeldavad lähiaastatel finantseerimistehingute mahu suurenemist, sest põhitegevuse tuleml ei ole piisav laenude tagasimakseteks ja investeeringute tegemiseks. Kambja vald planeerib strateegiaperioodil võtta kokku laenu 619 000 euro suuruses summas. Projektide heakskiitmisel võetakse omafinantseeringu katmiseks laenu Piirkonna konkurentsi tugevdamise programmi projektide (Rebase-Küti tee, Labi-Ebru tee, Põllu tänava, Suure-Kambja

kegliiklustee) teostamiseks, Päästeteenistuse depoo ehituseks, Unipiha Algooli projekti koostamiseks, Kambja spordihoone ümbruse vertikaalplaneeringu teostamiseks jm.

Joonis 3 Kambja valla laenukohustused aastatel 2013 – 2020

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus. Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe. Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Käesoleval ajal kehtib maksimaalse netovõlakoormuse määra piirmäär 60 %.

Kambja valla netovõlakoormus püsib aastatel 2017 – 2020 14 % ja 19 % vahemikus.

5.7. Likviidsed varad

Likviidsete varade muutuse koosseisu kuuluvad kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse alusel raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute ning võlakirjade muutus.

Kambja valla eelarvestrateegia koosseisus on likviidseteks varadeks raha ja pangakonto saldo muutus. Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse plussiga ja saldo vähenemine miinusega.

Tabel 22 Likviidsed varad perioodil 2015 - 2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	45 748	-114 555	-34 541	-25 289	-61 250	-6 416
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	250 249	135 694	103 153	77 864	16 614	10 198

5.8. Finantsdistsipliini tagamine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmeks:

- 1) kinnipidamine nõuetest põhitegevuse tulemile
- 2) kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Nende näitajate alusel otsustatakse valla finantsolukorra üle ning nende täitmata jätmine võib kaasa tuua sanktsioonid.

Kambja valla eelarvestrateegia puhul on prognoosid koostatud kassapõhiste arvestuste alusel. Kuna KOFS nõuab põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse väljatoomist ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse kohta, siis on järgnevalt toodud ära tabel vastavate näitajate kohta.

Tabel 23 Kambja valla finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmise ülevaade perioodil 2015 – 2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	2 940 507	3 152 752	3 247 002	3 341 692	3 440 522	3 544 322
Põhitegevuse kulud kokku	2 768 296	3 003 997	3 126 200	3 210 600	3 295 500	3 382 730
Põhitegevustulem	172 210	148 755	120 802	131 092	145 022	161 592
Investeeringustegevus kokku	-255 101	-271 610	-152 358	-140 396	-370 285	-146 187
Eelarve tulem	-82 891	-122 855	-31 556	-9 304	-225 263	15 405
Finantseerimistegevus	128 639	8 300	-985	-15 985	164 013	-21 821
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	45 748	-114 555	-32 541	-25 289	-61 250	-6 416
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	250 249	135 694	103 153	77 864	16 614	10 198
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	538 784	547 084	546 099	530 114	694 127	672 306
Netovõlakoormus (eurodes)	288 536	411 391	442 947	452 251	677 514	662 109
Netovõlakoormus (%)	9,8%	13,0%	13,6%	13,5%	19,7%	18,7%
Netovõlakoormuse ülemäär (eurodes)	1 764 304	1 891 651	1 948 201	2 005 015	2 064 313	2 126 593
Netovõlakoormuse ülemäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%

Vaba netovõlakkoormus (eurodes)	1 475 768	1 480 260	1 505 254	1 552 764	1 386 799	1 464 484
---------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

5.9. Kambja valla eelarvestrateegia 2017 - 2020

Tabel 24 Kambja valla eelarvestrateegia perioodil 2017 - 2020

	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	3 247 002	3 341 692	3 440 522	3 544 322
Maksutulud	1 832 580	1 918 970	2 009 600	2 104 900
sh tulumaks	1 727 880	1 814 270	1 904 900	2 000 200
sh maamaks	104 000	104 000	104 000	104 000
sh muud maksutulud	700	700	700	700
Tulud kaupade ja teenuste müügist	307 500	315 800	324 000	332 500
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 103 922	1 103 922	1 103 922	1 103 922
sh tasandusfond	313 746	313 746	313 746	313 746
sh toetusfond	745 176	745 176	745 176	745 176
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	45 000	45 000	45 000	45 000
Muud tegevustulud	3 000	3 000	3 000	3 000
Põhitegevuse kulud kokku	3 126 200	3 210 600	3 295 500	3 382 730
Antavad toetused tegevuskuludeks	240 000	240 000	240 000	240 000
Muud tegevuskulud	2 886 200	2 970 600	3 055 500	3 142 730
sh personalikulud	1 846 600	1 902 000	1 959 100	2 017 830
sh majandamiskulud	1 039 500	1 068 500	1 096 300	1 124 800
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	0	0	0	0
sh muud kulud	100	100	100	100
Põhitegevuse tulem	120 802	131 092	145 022	161 592
Investeeringustegevus kokku	-152 358	-140 396	-370 285	-146 187
Põhivara müük (+)	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-465 000	-105 000	-335 000	-296 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-117 000	-105 000	-335 000	-109 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	348 000	0	0	187 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0
Finantstulud (+)	30	30	30	30
Finantskulud (-)	-5 388	-5 426	-5 315	-7 217
Eelarve tulem	-31 556	-9 304	-225 263	15 405
Finantseerimistegevus	-985	-15 985	164 013	-21 821
Kohustuste võtmine (+)	105 000	105 000	300 000	109 000

Kohustuste tasumine (-)	-105 985	-120 985	-135 987	-130 821
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-32 541	-25 289	-61 250	-6 416
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	103 153	77 864	16 614	10 198
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	546 099	530 114	694 127	672 306
Netovõlakoormus (eurodes)	442 947	452 251	677 514	662 109
Netovõlakoormus (%)	13,6%	13,5%	19,7%	18,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 948 201	2 005 015	2 064 313	2 126 593
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	1 505 254	1 552 764	1 386 799	1 464 484

Eelarvestrateegia kinnitab, et Kambja vald on olnud ja on ka edaspidi võimeline oma tegevusi finantseerima ja võetud finantskohustusi tasuma. Euroopa Liidu uuel finantsperioodil suudetakse eraldada vajalikku finantseeringut investeerimisobjektidele.

Irma Drenkhan

vallavolikogu esimees